

6. VERZEKERINGEN

6.1. INLEIDING

In België zijn er verzekeringen die enkel in bepaalde situaties verplicht zijn, zoals wanneer je met een auto rijdt. Andere verzekeringen worden sterk aanbevolen zoals een brand- en familiale verzekering.

Enkele verzekeringen zijn verplicht, zoals de ziekteverzekering. Iedereen betaalt hiervoor een solidariteitsbijdrage. Het is belangrijk om de werkwijze van de ziekenfondsen en de Hulpkas voor ziekte- en Invaliditeitsuitkering (HZIV) uit te leggen. Welke ziekteverzekeringen bestaan er? Wat kunnen ze voor je doen? Waar kan je ze vinden?

Vluchtelingen hebben met andere woorden baat bij een uitleg over wat die verzekeringen inhouden en waarvoor ze nuttig of zinvol zijn. Medimmigrant geeft **een duidelijk overzicht van het Belgische systeem van Gezondheidszorg**, in verschillende talen⁶¹. **HZIV**, een overheidsinstelling die dezelfde taken uitvoert als ziekenfondsen, geeft ook heldere informatie op hun website⁶².

6.2. PROBLEMEN

- Vluchtelingen hebben meestal **geen duidelijk inzicht in hoe een ziekteverzekering in België werkt**. Vele vluchtelingen die uit landen komen waar geen dergelijk systeem bestaat, zijn dan ook bang voor onbeheersbare kosten en schulden door ziekte. Ze kennen het systeem van eerstelijns hulp door huisartsen niet, maar gaan rechtstreeks naar de spoeddienst of naar een specialist. Anderen denken misschien dat de ziekteverzekering in ons land zomaar alle kosten onvoorwaardelijk terugbetaalt. Daarom moet het principe van **remgeld** zeker duidelijk worden uitgelegd, net als het feit dat de groene briefjes bij de mutualiteit moeten worden binnen gebracht en dus zeker niet zomaar mogen worden weggegooid. Nieuwkomers begrijpen ook niet altijd wat de **zorgverzekering** inhoudt en waarom ze deze bijdrage moeten betalen.
- **Soms maak je geen gebruik van de rechten die je hebt, omdat je er niet naar vraagt**. Dit gebeurt bij mensen die niet op de hoogte zijn van hun rechten. Dit komt vaak voor bij de **verhoogde tegemoetkoming (VT)** die niet voor iedere rechthebbende automatisch wordt toegepast.

De VT is een belangrijke beschermingsmaatregel tegen hoge kosten in de gezondheidszorg. Sinds 2014 is het OMNIO-statuut in het systeem opgenomen. De VT beperkt het remgeld en de kosten van geneeskundige verzorging en verblijf in een ziekenhuis, en verhoogt de terugbetalingen. Ze is bovendien **een voorwaarde om** vermindering bij het openbaar vervoer aan te vragen, voor een sociaal telefoontarief, een verwarmingstoelage, een lagere premie voor de zorgverzekering of toekenning van het sociaal tarief door gemeenten of ziekenfonds.

61 medimmigrant.be/uploads/Publicaties/boekje/Medimmigrant-5834-ENG.pdf

62 caami-hziv.fgov.be/hziv-N.htm

Deze tegemoetkoming **wordt automatisch toegekend aan een aantal doelgroepen**: onder andere niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en personen die gedurende 3 maanden een (equivalent van een) leefloon ontvangen. Meestal zit dit in het pakket van leefgeld en ziekteverzekering dat de maatschappelijke assistent van het OCMW regelt.

Andere mensen die in een moeilijke financiële situatie zitten, moeten zelf de VT aanvragen bij het ziekenfonds. Dat is zo voor onder meer weduwnaars, personen met een handicap, eenoudergezinnen, personen die minstens 1 jaar werkloos of arbeidsongeschikt zijn. **Als een nieuwkomer niet langer begeleid wordt door** een maatschappelijke assistent, zorg dan dat je er als vrijwilliger op toeziet dat hij of zij zelfstandig een aanvraag voor VT indient. Het ziekenfonds voert een inkomensonderzoek uit. De verzekerde geniet van de verhoogde tegemoetkoming zo lang hij, met diens gezin, onder een bepaalde inkomensgrens valt. Jaarlijks is er controle door het RIZIV (Rijksdienst ziekteverzekering)⁶³.

- **Wie weinig geld heeft, vermijdt de kosten van niet-verplichte verzekeringen vaak.** Dikwijls wordt er geen familiale verzekering afgesloten, met alle gevolgen van dien. De wet zegt immers dat ieder mens verantwoordelijk is voor zijn of haar daden en de gevolgen daarvan. Wie schade veroorzaakt aan iemand anders door een fout of nalatigheid is verplicht om de opgelopen schade te vergoeden.

6.3. TIPS

ALGEMEEN

- Op de website ‘verzekeringen voor beginners’ vind je een handig **overzicht** van wat verschillende, al dan niet verplichte, **verzekeringen** kunnen inhouden⁶⁴. Let wel, de exacte voorwaarden per verzekering zullen verschillen tussen de verschillende banken, ziekenfondsen of verzekeringskantoren. Vraag de betreffende instantie daarom zeker ook naar hun voorwaarden.
- Een brandverzekering is niet wettelijk verplicht, maar wordt door de meeste vluchtelingen wel genomen omdat hun huurcontract dit vereist. **Het is nuttig dat vrijwilligers wijzen op formules waarbij** de verzekeringen Burgerlijke aansprakelijkheid of Familiale bescherming en Rechtsbijstand verbonden worden aan de polis. Want een ongeluk zit soms in een klein hoekje.

ZIEKTEVERZEKERING

- Voor wie een eigen inkomen of werkloosheidsvergoeding heeft, vraag je best na bij welke instantie de ziekteverzekering geregeld is en of er verhoogde tegemoetkoming kan aangevraagd worden.

63 Zie inami.fgov.be/nl/themas/kost-terugbetaling/financiele-toegankelijkheid/Paginas/verhoogde-tegemoetkoming-betere-vergoeding-medische-kosten.aspx#.V63GxpilS01

64 Zie verzekeringenvoorbeginners.be

- Vluchtelingen kiezen het best snel een **vaste huisarts** die een ‘globaal medisch dossier’ voor hen opent. Daardoor wordt individuele begeleiding mogelijk en geniet de patiënt van een hogere terugbetaling door het ziekenfonds voor een bezoek bij zijn huisarts of andere specialisten.
- Het is heel belangrijk om duidelijk uit te leggen dat een zieke **eerst naar een huisarts (of de wachtdienst) moet gaan**. De huisarts verwijst door naar een specialist (ziekenhuis). Wie deze weg niet volgt, moet meer betalen voor de raadpleging bij de specialist.
- Het is nuttig om uitleg te geven over de **maximumfactuur** en hoe deze werkt.
- Er is veel informatie over gezondheid en ziek zijn te vinden in de weekbladen van het ziekenfonds. Het is aan te raden deze informatie eens samen met de vluchteling door te nemen. De vrijwilligers kunnen deze bladen gebruiken als instrument om uitleg te geven over bepaalde zaken.

6.4. INSPIRATIE VAN VRIJWILLIGERSGROEPEN

Sommige vrijwilligerswerkingen zoals de **Werkgroep Vluchtelingen Gent** bezoeken zieken en gaan als het nodig is mee naar de dokter of het ziekenhuis.

SIAL Lubbeek biedt begeleiding bij medische, sociale en administratieve moeilijkheden, maar geeft soms ook materiële hulp.